

Uppföljning av handläggningstider inom plan- och bygglagen för år 2017

Örebro län 2018

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Uppföljning av handläggningstider inom plan- och bygglagen under år 2017

Utgivare: Länsstyrelsen i Örebro län

Författare: Johanna Hygerth, Lena Lundkvist

Diarienummer: 404-2776-2018

Publikationsnummer:2018:16

Inledning

Länsstyrelsen får varje år i uppdrag av regeringen att granska byggnadsnämndernas arbete med tillsyn samt hur kommunerna tillämpar plan- och bygglagstiftningen.

I regleringsbrevet för 2018 har länsstyrelserna fått i uppdrag att följa upp hur kommunerna uppfyller kraven på lagstadgade handläggningstider när det gäller planbesked, lov och förhandsbesked samt anmälan. Länsstyrelsen ska i samband med detta lyfta fram goda och konkreta exempel på handläggningsrutiner med mera. Denna rapport är en sammanställning av uppdraget.

Utdrag ur Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende länsstyrelserna

Tillsyn och tillsynsvägledning över kommunernas plan- och byggverksamhet

42. Länsstyrelserna ska följa upp hur kommunerna uppfyller kraven på lagstadgade handläggningstider enligt plan- och bygglagen (2010:900). Utifrån uppföljningen ska länsstyrelserna lyfta fram goda och konkreta exempel på handläggningsrutiner, utformning av organisation av service och rådgivning, aktivt arbete med kompetensförsörjning, finansieringsförutsättningar och andra relevanta faktorer som bidragit till att kommuner med olika förutsättningar uppfyller kraven. Formerna för återrapportering ska utformas i dialog med Boverket. Uppdraget ska redovisas till Boverket senast den 30 april 2018.

Hänvisning till lagtext i denna återrapportering förkortas exempelvis till PBL 8 kap 24 § och då avses 8 kapitlet 24 § i plan- och bygglagen (2010:900). Plan- och byggförordningen (2011:338) förkortas i fortsättningen PBF. Med förkortningen BN avses kommunens byggnadsnämnd eller motsvarande nämnd med ansvar för myndighetsutövning inom plan- och bygglagens område.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Fakta om Örebro län	6
Samarbete mellan kommunerna i Örebro län 2017	7
Del 1 – Planbesked.....	8
Analys och reflektion	9
Del 2 – Lov och förhandsbesked.....	12
Analys och reflektion	13
Del 3 – Anmälan	17
Analys och reflektion	18
Enkätfrågor del 1.....	21
Enkätfrågor del 2.....	22
Enkätfrågor del 3.....	23

Sammanfattning

Totalt har sex förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat enkätens Del 1 om planbesked, vilket innefattar samtliga 12 kommuner. De fyra norra kommunerna – Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora - har lämnat ett svar från den gemensamma byggnadsnämnden. Även de tre södra kommunerna – Askersund, Laxå och Lekeberg - har lämnat ett svar från den gemensamma nämnden. Kommunerna Kumla och Hallsberg har lämnat ett svar från den gemensamma förvaltningen i Kumla. Övriga tre kommuner har lämnat svar från respektive byggnadsnämnd.

Fem byggnadsnämnder svarar att de år 2017 har beslutat om samtliga eller fler än 90 procent av planbeskeden inom fyra månader. En byggnadsnämnd svarar en att de endast har klarat att besluta om planbesked för mindre än 50 procent av antalet planbesked. Trots att resultatet av handläggningstiden för beslutade planbesked varierar, uppger fem byggnadsnämnder att de inte har svårigheter att klara handläggningstiderna för planbesked.

I enkätens Del 2 om lov och förhandsbesked har fem byggnadsnämnder svarat, vilket motsvarar åtta kommuner. Tre av fem byggnadsnämnder svarar att de år 2017 har beslutat fler än 90 procent av lov och förhandsbesked inom 10 veckor. Två byggnadsnämnder uppger att de har beslutat mellan 50 – 90 procent av lov och förhandsbesked inom 10 veckor. Två byggnadsnämnder uppger att det varit svårt att klara handläggningstiderna för lov och förhandsbesked. Detta på grund av mängden inkomna ärenden, resurser samt konjunktur- och årstidsvariationer.

I enkätens Del 3 om anmälningsärenden har fem byggnadsnämnder svarat, vilket motsvarar åtta kommuner. En byggnadsnämnd uppger att de har beslutat om startbesked för samtliga anmälningsärenden inom fyra veckor under år 2017. Tre byggnadsnämnder uppger att de har beslutat om startbesked för fler än 90 procent av anmälningsärendena inom fyra veckor. Vidare uppger en byggnadsnämnd att de har beslutat om startbesked för mellan 50 – 90 procent av anmälningsärendena inom fyra veckor. Två av fem byggnadsnämnder uppger att det varit svårt att klara handläggningstiderna för anmälningsärenden. Detta på grund av mängden inkomna ärenden, resurser samt konjunktur- och årstidsvariationer.

Byggnadsnämnderna har i större utsträckning lämnat delegation till handläggare att besluta om lov, förhandsbesked och anmälningsärenden än vid beslut om planbesked. En byggnadsnämnd har lämnat delegation till avdelningschef vid positiva planbesked, medan negativa planbesked beslutas av byggnadsnämnden. I fyra byggnadsnämnder handläggs lov, förhandsbesked och anmälningsärenden helt, delvis eller med en ambition att övergå till digital ärendehantering.

Fakta om Örebro län

Antal invånare: 298 907 invånare

Antal kommuner: 12 stycken

Yta: 8 517 km²

Antal invånare i respektive kommun:

Askersund	11 175	Laxå	5 643
Degerfors	9 668	Lekeberg	7 868
Hallsberg	15 932	Lindesberg	23 613
Hällefors	7 109	Ljusnarsberg	4 942
Karlskoga	30 413	Nora	10 747
Kumla	21 506	Örebro	150 291

SCB, 2017

Samarbete mellan kommunerna i Örebro län 2017

Örebro län består av tolv kommuner. Kommunerna i norra länsdelen - Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora - har sedan år 2004 en gemensam myndighetsnämnd, Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen. I södra länsdelen har kommunerna - Askersund, Laxå och Lekeberg - sedan år 2011 en gemensam nämnd, Sydnärkes byggnämnd. Kommunerna Kumla och Hallsberg har sedan år 2015 ett förvaltningssamarbete men egna byggnadsnämnder i respektive kommun. Övriga tre kommuner - Degerfors, Karlskoga och Örebro - har egna byggnadsnämnder.

Länskarta över samarbeten mellan kommunerna

Del 1 – Planbesked

Lagstöd

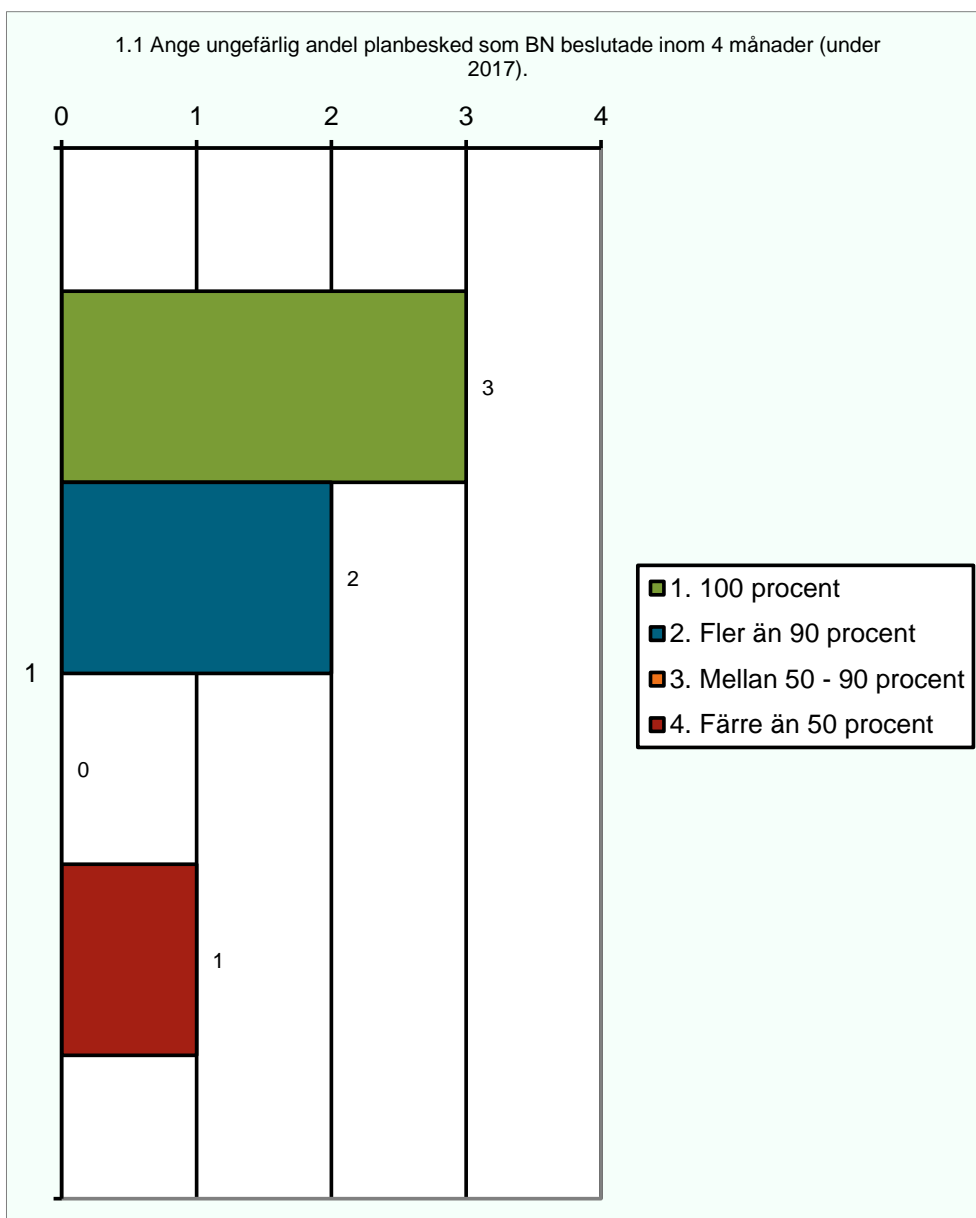
När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

(PBL 5 kap 4 §)

Analys och reflektion

Andelen planbesked som BN beslutade inom 4 månader

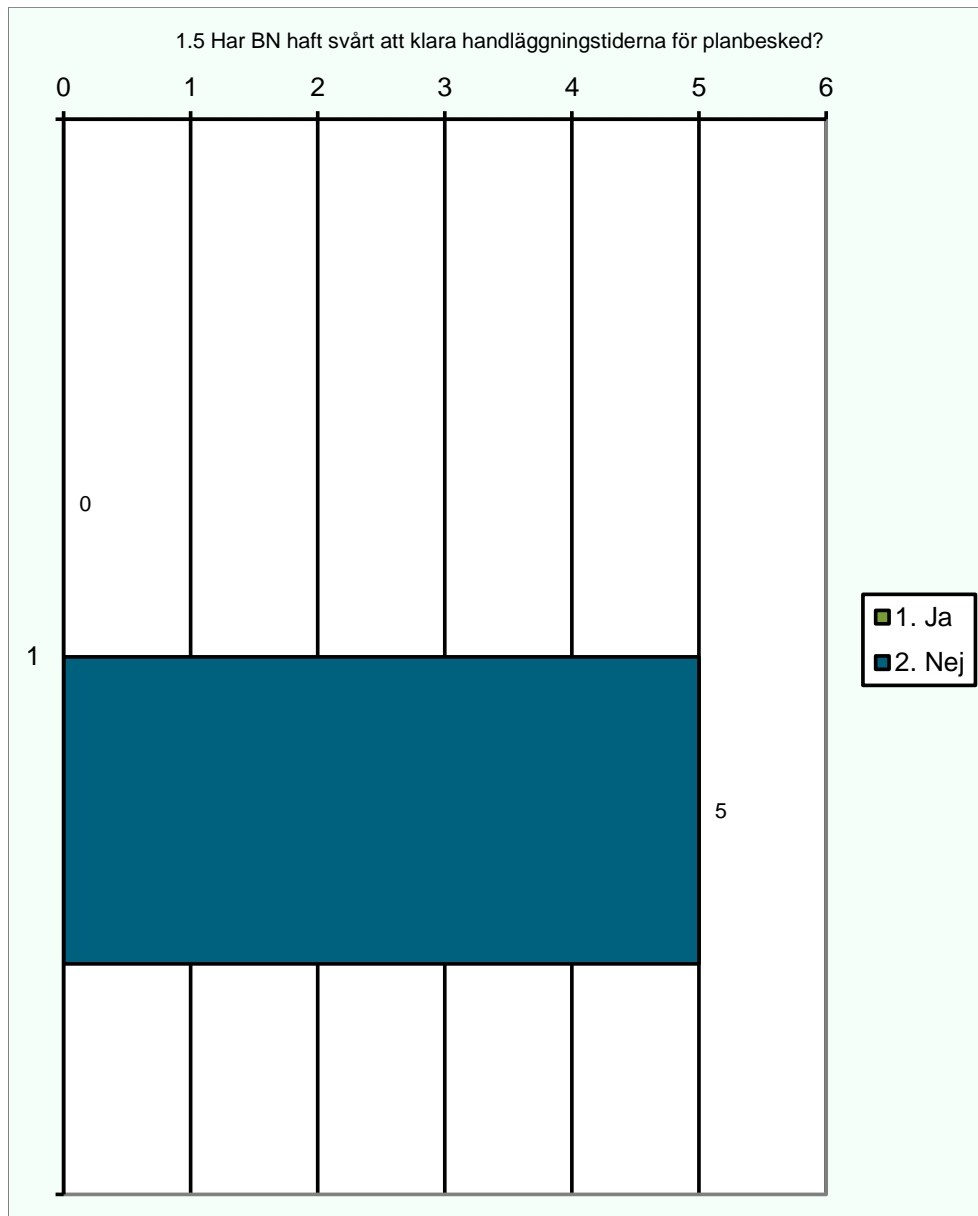
Totalt har sex förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat frågan. Hälften av dessa svarar att de har klarat att besluta om planbesked inom 4 månader under år 2017. Vidare svarar två att de har klarat att besluta om fler än 90 procent av planbeskeden inom 4 månader. En byggnadsnämnd svarar en att de endast har klarat att besluta om planbesked för mindre än 50 procent av antalet planbesked inom 4 månader.

I enkäten har frågan om antalet planbesked som utgör underlag för enkätsvaren ovan inte ställts, vilket kan innebära att ett färre antal planbesked kan vara utslagsgivande för resultatet i enkäten. Vidare kan handläggningstiden påverkas om planbeskedet får ett positivt eller negativt utfall.

Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för planbesked

Totalt har fem förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat frågan. Samtliga har svarat att de inte har svårt att klara handläggningstiderna för planbesked. En byggnadsnämnd har meddelat att de har svårt att klara handläggningstiderna för planbesked.

Trots att resultat för andelen beslutade planbesked visar på en varierad handläggningstid, uppger fem byggnadsnämnder att de inte har svårigheter att klara handläggningstiderna för planbesked. Resultatet tyder på att byggnadsnämnderna i normalfallet klarar handläggningstiden för planbesked med de resurser som finns tillgängliga och i vissa fall genom delegation samt om planbeskedet får ett positivt eller negativt utfall.

Mer om byggnadsnämndernas handläggning av planbesked

Handläggning

I enkätsvaren går det att utläsa att handläggningen av planbesked generellt sett hanteras på liknande sätt i kommunerna. Däremot är beslutsfattande och delegationer olika mellan kommunernas byggnadsnämnder. Vidare skiljer sig handläggningstiderna åt om planbeskedet får ett positivt eller negativt utfall.

Två byggnadsnämnder uppger att beslut om planbesked fattas av KSAU medan fyra byggnadsnämnder uppger att beslut fattas av ansvarig nämnd. En kommun uppger att positiva planbesked kan tas av ordförande på delegation från byggnadsnämnden om det är ont om tid. I en annan kommunerna får positiva planbesked fattas av avdelningschef på delegation från byggnadsnämnden, medan negativa beslut fattas av byggnadsnämnden. Denna byggnadsnämnd uppger också att de flesta planbeskeden är positiva och beslutas inom fyra månader. Kommunen beskriver även att handläggningstiden på fyra månader hade varit svår att klara om delegationsbeslutet inte funnits.

Av enkätsvaren framgår det att handläggningstiden för planbesked i princip har förlängts på grund av att ärendet skickas ut på internremiss inom kommunen. Det framgår även att det tidigare varit ovanligt med hantering av planbesked och att det därför saknats rutiner. Handläggningstiderna för planbesked styrs även av nämndernas beredningstider.

Service

Service och rådgivning angående planbesked uppges i enkäten som varierande och sker exempelvis via samråd, telefonsamtal och mejl. Två byggnadsnämnder uppger även information om planbesked finns att tillgå via webbplatsen.

Del 2 – Lov och förhandsbesked

Lagstöd

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och meddela sitt beslut om lov eller förhandsbesked inom tio veckor från det att den fullständiga ansökningen kom in till nämnden. Om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet, får tiden förlängas en gång med högst tio veckor utöver de ursprungliga tio veckorna. Sökanden ska informeras om förlängningen och skälen för den innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

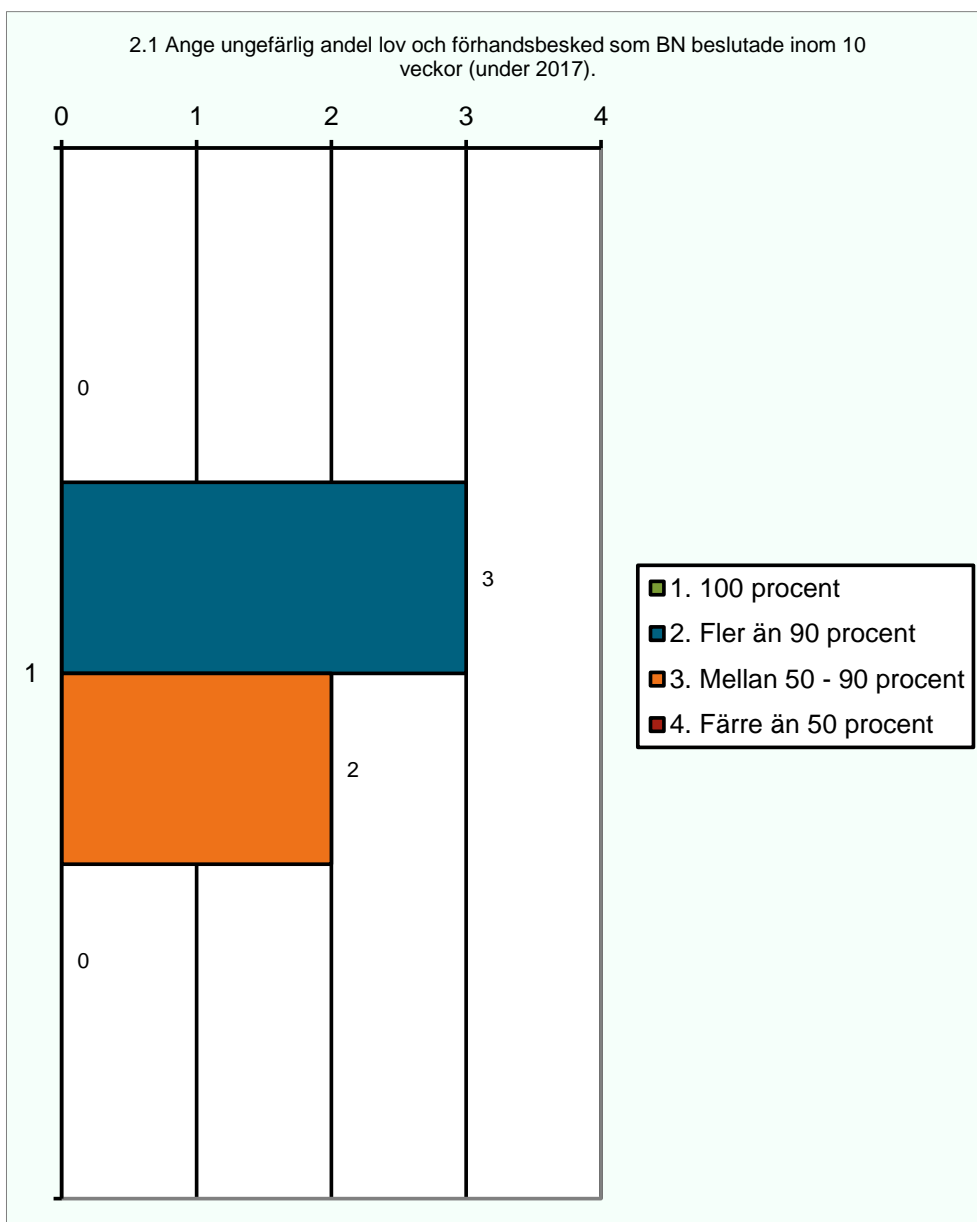
Bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis finns i 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden.

(PBL 9 kap 27 §)

Analys och reflektion

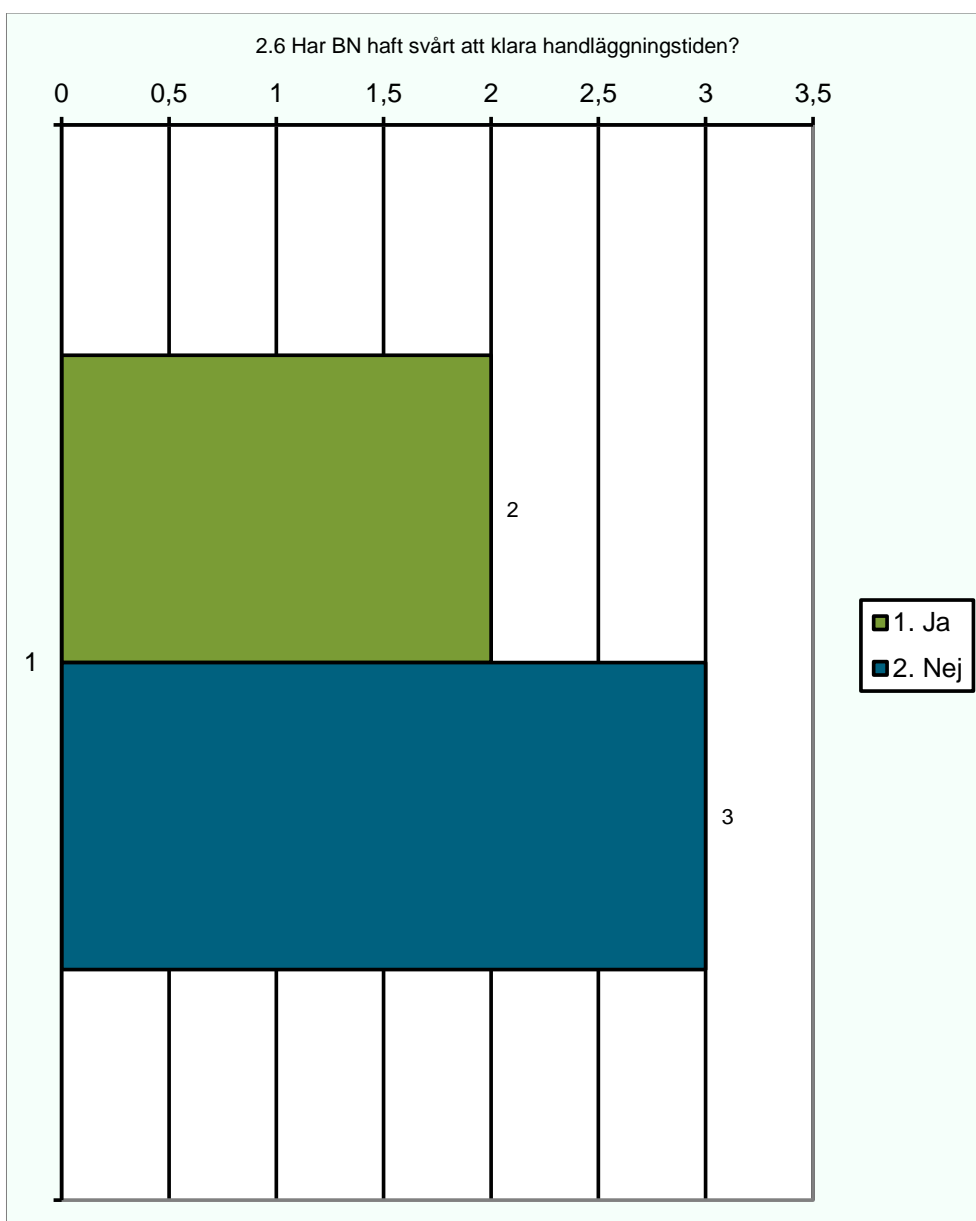
Andelen lov och förhandsbesked som BN beslutade inom 10 veckor

Totalt har fem förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat frågan, vilket motsvarar åtta kommuner. Tre byggnadsnämnder uppger att de har beslutat i fler än 90 procent av andelen lov och förhandsbesked inom 10 veckor. Två byggnadsnämnder uppger att de har beslutat mellan 50 – 90 procent av andelen lov och förhandsbesked inom 10 veckor.

Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för lov och förhandsbesked?

Totalt har fem förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat frågan. Tre byggnadsnämnder uppger att de inte har svårt att klara handläggningstiderna för lov och förhandsbesked. Samtidigt förklarar två byggnadsnämnder att de har svårigheter att klara handläggningstiderna.

Av de två byggnadsnämnder som svarat att de har svårt att klara handläggningstiderna för lov och förhandsbesked uppger en av dessa att de mottagit ovanligt många ansökningar under år 2017 samt att byggnadsnämnden inte har haft full bemanning. Den andra byggnadsnämnden uppger att resurser samt konjunktur- och årstidsvariationer har bidragit till svårigheten att klara handläggningstiderna.

Mer om byggnadsnämndernas handläggning av lov och förhandsbesked

I enkäten har byggnadsnämnderna uppgett att handläggningen sker i det digitala verktyget ByggR. Omfattningen av delegation från nämnden till handläggare bedöms av samtliga byggnadsnämnder som stor. En byggnadsnämnd förtydligar att de beslut som fattas av handläggaren på delegation gäller ärenden inom detaljplan.

Handläggning

Två byggnadsnämnder uppger att handläggare tilldelas ett ärende som ska diarieföras, handläggas och beslutas av handläggaren på delegation. Däremot uppger två andra byggnadsnämnder att handläggare tilldelas ett redan diariefört ärende som ska handläggas och beslutas av handläggaren på delegation. En av byggnadsnämnderna uppger även att ärenden delas ut till handläggare som tillhör tre särskilda team. I teamen arbetar handläggare individuellt men håller dagliga avstämningar tillsammans.

Digitalisering

En byggnadsnämnd hanterar bygglovsärenden till stor utsträckning digitalt. Där hanteras digitalt inkomna handlingar, digitala beslut samt digital arkivering. De handlingar som inkommer i fysisk form digitaliseras. En annan byggnadsnämnd uppger att handläggningen till viss del är digital men att ett förbättringsarbete pågår. En byggnadsnämnd förklarar att de ännu inte arbetar med en digital ärendehantering, men har som ambition att bli digitala. Ytterligare en byggnadsnämnd beskriver att den digitala handläggningen pågår parallellt med den analoga processen i en avvecklingsfas. Slutligen uppger en byggnadsnämnd att de inte arbetar digitalt med ärendehantering.

Service

Tre byggnadsnämnder har ett servicecenter som förmedlar medborgares samtal och frågor till berörda handläggare inom kommunen. En byggnadsnämnd uppger att kommunens bygglovsavdelning erbjuder ”drop in tid” om 2 timmar per vecka, dessa tillfällen beskrivs som välbesökta.

Resurser

En byggnadsnämnd uppger att de anställer personal förebyggande för att täcka pensionsavgångar. En annan byggnadsnämnd uppger att det är svårt att rekrytera personer med erfarenhet. Vidare beskriver två byggnadsnämnder värdet av nätverksträffar och utbildningsdagar.

Vägledning och rådgivning gällande byggnadsnämndernas handläggning av lov och förhandsbesked

En byggnadsnämnd lyfter värdet av att ha en jämn fördelning mellan handläggare av olika ärenden. Byggnadsnämnden uppger att arbetssättet därmed blir mindre sårbart då samtliga handläggare har kännedom inom olika handlägningsfaser. En annan byggnadsnämnd lyfter kommunikation i ett tidigt skede med den sökande, vilket skapar förtroende. Samma byggnadsnämnd menar även att en uppdelning av ärenden i team och team-möten ger en effektivare handlägningsprocess. Byggnadsnämnden skickar även med att ajourhållning och uppdatering av kommunernas webbplatser gällande exempelvis lagändringar, checklistor, bygglovsprocessen och vad som kräver bygglov, kan samordnas och bli mer effektivt.

Byggnadsnämnden belyser även att olika kommuner kräver in olika typer av handlingar inför exempelvis ett bygglovsbeslut, vilket skapar osäkerhet hos marknaden och hos medborgare. Dessutom upplever medborgarna det som svårt att göra rätt på grund av pågående förändringar i PBL angående viss lovbeFrielse.

Medskick från länets byggnadsnämnder

- Handläggning av ärenden med avvikelser på grund av äldre detaljplaner är tidskrävande.
- Handläggning av ärenden i strandnära lägen är svåra att handlägga
- Lagstiftning kring vad som kräver bygglov bör ses över, till exempel att möjliggöra att ett mindre skärmtak inom ett industriområde inte kräver bygglov.
- Kravet på kontrollplan bör ses över då kravet i dag gäller för alla åtgärder, exempelvis vid uppsättning av en skylt.
- Administrationen kring bygglovshanteringen bör ses över så att kommunens resurser används på rätt sätt.

Del 3 – Anmälan

Lagstöd

En anmälan för en åtgärd som avses i 5 § ska vara skriftlig och göras till byggnadsnämnden.

Byggnadsnämnden ska handlägga en anmälan skyndsamt och meddela sitt beslut om startbesked inom fyra veckor från den tidpunkt då samtliga behövliga uppgifter kom in till nämnden. Om frågan är av större vikt eller av principiell betydelse, får dock nämnden meddela sitt beslut om startbesked inom åtta veckor från den tidpunkten.

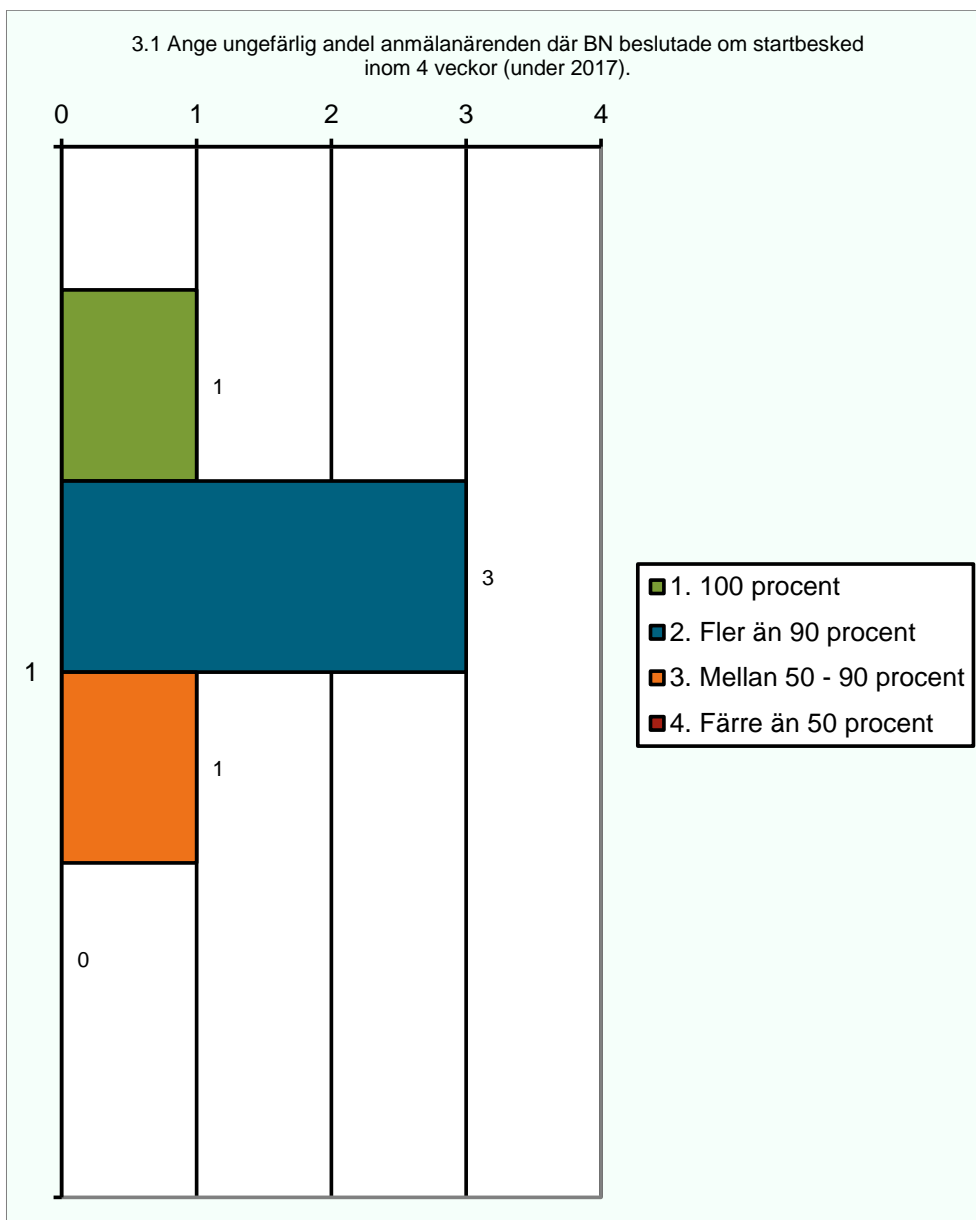
Bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis finns i 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden.

(PBF 6 kap 7 §)

Analys och reflektion

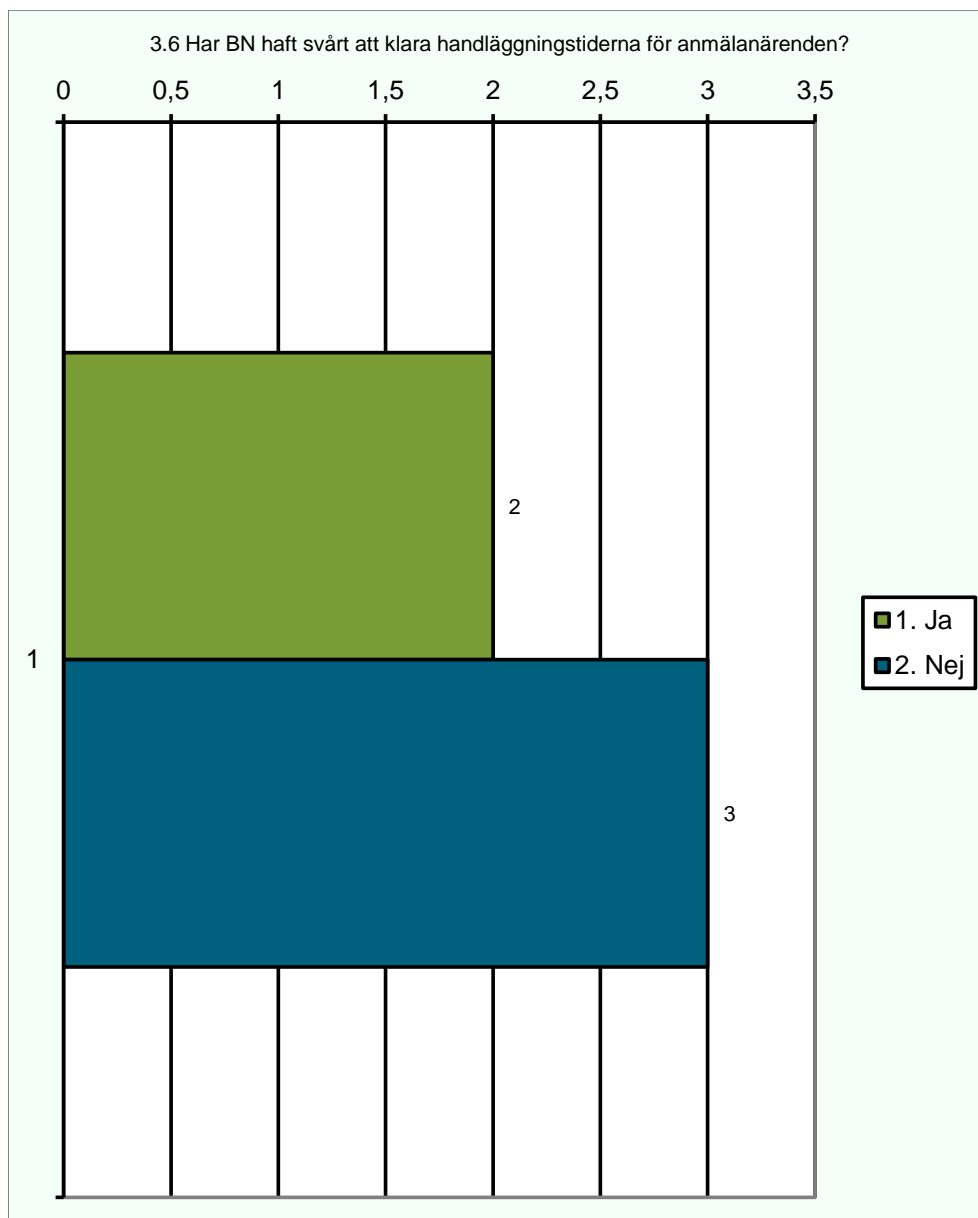
Andelen anmälningsärenden där BN beslutade om startbesked inom fyra veckor

Totalt har fem förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat frågan, vilket motsvarar åtta kommuner. En byggnadsnämnd uppger att de har beslutat om startbesked i samtliga anmälningsärenden inom fyra veckor under år 2017. Tre byggnadsnämnder uppger att de har beslutat om startbesked i fler än 90 procent av anmälningsärendena inom fyra veckor. Slutligen uppger en byggnadsnämnd att de har beslutat om startbesked för mellan 50 – 90 procent av anmälningsärendena inom fyra veckor.

Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för anmälningsärenden?

Totalt har fem förvaltningar/byggnadsnämnder besvarat frågan. Tre byggnadsnämnder uppger att de inte har svårigheter att klara handläggningstiderna för anmälningsärenden. Däremot svarar två byggnadsnämnder att de har svårigheter att klara handläggningstiderna.

De två byggnadsnämnder som har svarat att de har svårt att klara handläggningstiderna för anmälningsärenden uppger samma orsak som vid enkätsvaret för lov och förhandsbesked. Dessa orsaker är bland annat att de mottagit ovanligt många anmälningsärende under år 2017, resursbrist samt konjunktur- och årstidsvariationer.

Mer om byggnadsnämndernas handläggning av anmälningssärenden

Samtliga uppgifter om handläggning, digitalisering, service och resurser som byggnadsnämnderna lämnade i enkätsvaren för lov och förhandsbesked gäller även för anmälningssärenden.

Medskick från länets byggnadsnämnder

- Anmälningsskyldiga åtgärder bör ses över, exempelvis installation av eldstad.

Enkätfrågor del 1

1.1 Ange ungefärlig andel planbesked som BN beslutade inom 4 månader (under 2017)

- 100 procent
- Fler än 90 procent
- Mellan 50–90 procent
- Färre än 50 procent

1.2 I Beskriv kortfattat BN:s handläggningsrutiner angående planbesked

1.3 Ange gärna om BN har förbättrat sina handläggningstider och beskriv vilka förändringar som gjorts för att förbättra resultatet

1.4 Beskriv kortfattat hur BN är organiserade samt hur BN arbetar för att ge service och rådgivning angående planbesked

1.5 Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för planbesked?

1.6 Vad bedömer BN att svårigheterna berott på? (T ex resursproblem eller annat).

1.7 Övriga synpunkter när det gäller planbesked, t ex problem, förslag till lösningar etc.

Enkätfrågor del 2

- 2.1 Ange ungefärlig andel lov och förhandsbesked som BN beslutade inom 10 veckor (under 2017)
- 100 procent
  - Fler än 90 procent
  - Mellan 50–90 procent
  - Färre än 50 procent
- 2.2 Beskriv kortfattat BN:s handläggningsrutiner när det gäller handläggning av lov- och förhandsbesked (t ex omfattningen på delegationen, nedskrivna rutiner, flödesschema, beskriv processen när ett ärende kommer in till det beslutas, diarieföring, fördelning till handläggare, remisshantering. Är BN digitala och ur långt sträcker sig det, vad fungerar bra och dåligt?)
- 2.3 Ange gärna om BN har förbättrat handläggningstiderna och beskriv vilka förändringar BN gjort för att förbättra resultatet
- 2.4 Beskriv kortfattat hur BN är organiserade samt hur BN arbetar för att ge service och rådgivning när det gäller lov och förhandsbesked
- 2.5 Beskriv hur BN arbetar med kompetensförsörjning när det gäller handläggning av lov och förhandsbesked
- 2.6 Har BN haft svårt att klara handläggningstiden?
- 2.7 Vad bedömer BN att svårigheterna berott på? (T ex resursproblem eller annat)
- 2.8 Övriga synpunkter som gäller lov och förhandsbesked, t ex problem, förslag till lösningar etc.

Enkätfrågor del 3

- 3.1 Ange ungefärlig andel anmälanärenden där BN beslutade om startbesked inom 4 veckor (under 2017)
- 4 månader
  - 100 procent
  - Fler än 90 procent
  - Mellan 50–90 procent
  - Färre än 50 procent
- 3.2 Beskriv kortfattat BN:s handläggningsrutiner när det gäller handläggning av anmälanärenden (t ex omfattningen på delegationen, nedskrivna rutiner, flödesschema, beskriv processen när ett ärende kommer in till det beslutas, diarieföring, fördelning till handläggare, remissshantering. Är BN digitala och hur långt sträcker sig det, vad fungerar bra och dåligt?)
- 3.3 Ange gärna om BN har förbättrat handläggningstiderna och beskriv vilka förändringar som gjorts för att förbättra resultatet
- 3.4 Beskriv kortfattat hur BN är organiserade samt hur BN arbetar för att ge service och rådgivning angående anmälanärenden
- 3.5 Beskriv hur BN arbetar med kompetensförsörjning angående handläggning av anmälanärenden
- 3.6 Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för anmälanärenden?
- 3.7 Vad bedömer BN att svårigheterna berott på? (T ex resursproblem eller annat)
- 3.8 Övriga synpunkter när det gäller anmälanärenden, t ex problem, förslag till lösningar etc.

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro